

POSTANOWIENIE

18 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 18 grudnia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa C.S.

przeciwko I.P.

o rozwód,

na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy

postanowieniem z 7 listopada 2024 r., X C 1716/24,

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu (art. 44¹ § 1 kpc).**

(G.N.-J.)

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 7 listopada 2024 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wystąpił do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44¹ k.p.c. o przekazanie do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu sprawy z powództwa C.S. przeciwko I. P. o rozwód.

2. W uzasadnieniu wskazał, że pozwana jest sędzią Sądu Okręgowego w Bydgoszczy, obecnie delegowaną do Sądu [...], zaś powód jest radcą prawnym i wielokrotnie występował przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy jako

pełnomocnik stron stąd, zdaniem sądu zasadnym jest, dla dobra wymiaru sprawiedliwości, aby sprawę rozpoznawał inny sąd równorzędny.

3. Zgodnie z art. 44¹ § 1 k.p.c. przekazanie przez Sąd Najwyższy sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu jest możliwe tylko wówczas, gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, a w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego.

4. Wskazany przepis stanowi odstępstwo od konstytucyjnej i ustawowej reguły rozpoznania sprawy cywilnej przez sąd miejscowo właściwy, co powoduje konieczność jego ścisłej wykładni. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że przepis art. 44¹ k.p.c. ma na względzie przeszkody dotyczące danego sądu jako organu wymiaru sprawiedliwości, a nie przeszkody odnoszące się do poszczególnych sędziów, gdyż w tym przypadku do rozwiązania zaistniałych wątpliwości służy instytucja wyłączenia sędziego od orzekania w danej sprawie.

5. Sąd Najwyższy w składzie orzekającym zajmuje stanowisko, iż przedmiotowy wniosek nie podlega rozpoznaniu na podstawie art. 44¹ k.p.c., albowiem w tej sprawie znajduje zastosowanie art. 48¹ k.p.c., zgodnie z którym w przypadku wyłączenia sędziego na podstawie art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c., sąd występuje do sądu nad nim przełożonego o wyznaczenie innego sądu do rozpoznania sprawy, a sąd przełożony wyznacza inny równorzędny sąd. Stanowisko to można uznać za ugruntowane w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. postanowienia SN: z 29 grudnia 2020 r., V CO 169/20; z 31 marca 2021 r., I CO 35/21; z 20 sierpnia 2021 r., III CO 52/21; z 6 października 2021 r., II CO 118/21; z 4 listopada 2021 r., IV CO 197/21; z 2 grudnia 2021 r., III CO 91/21; z 25 sierpnia 2022 r., III CO 594/22, i z 4 kwietnia 2023 r.).

6. W ocenie Sądu Najwyższego art. 48¹ k.p.c. należy rozumieć w ten sposób, że jeśli stroną w konkretnej sprawie jest określony sędzia sądu właściwego miejscowo i rzeczowo do rozpoznania sprawy, to na wniosek tego sądu sąd nad nim przełożony wyznacza do jej rozpoznania inny sąd równorzędny i to bez względu na to, czy sędzia wyłączony z mocy ustawy został wyznaczony do jej

rozpoznania. Faktycznie jest to postać *curia inhabilis*, a nie *iudex inhabilis* (zob. uzasadnienie uchwały SN z 13 października 2022 r., III CZP 95/22).

7. Przepis ten należy więc uznać za *lex specialis* wobec regulacji z 44¹ k.p.c. W każdym przypadku, gdy zajdą przesłanki z art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c. aktualizuje się obowiązek wyznaczenia innego sądu równorzędnego do rozpoznania sprawy z udziałem tego sędziego w trybie, o którym mowa w art. 48¹ k.p.c.

8. Dlatego na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

(G.N.-J.)

r.g.